

за допомогою емоцій – здатність спрямовувати свої емоції на допомогу розуму, адекватно використовувати почуття під час розумової діяльності, розв’язання проблем, прийняття рішень [1, с. 22]. Театральна діяльність охоплює фізичні, емоційні та естетичні стимули, а отже підтримує учня в процесі набуття емпатичного ставлення. На уроці іноземної мови когнітивні процеси підсилюються мовою, що дає додаткові ключі для розуміння емоційних станів. Беручи участь в театралізації, учні розуміють дії учасників, їхні наміри і поєднують цей продемонстрований досвід з вербальним компонентом мови.

Отже, організація театралізованої діяльності на уроці іноземної мови є важливим чинником впливу на емоційний інтелект учня. Театралізація допомагає учням з особливими освітніми потребами будувати ефективні відносини з іншими та розуміти власні емоції, а отже сприяє формуванню емпатії як складової м’яких навичок. Взаємодія з оточуючими та уміння адаптувати свою поведінку безпосередньо залежить від рівня сформованості емпатії. І відповідно, емоційний інтелект допомагає досягненню як освітніх, так і життєвих цілей.

Список використаних джерел

1. Бегас Л. Д. Використання театралізації в процесі навчання та виховання дітей старшого дошкільного віку із заїканням / Л.Д. Бегас // Актуальні питання корекційної освіти. – 2017. – Вип. 9(1). – С. 15-23.
2. Буренко В., Редько В. Стратегічні напрями розвитку сучасної шкільної іншомовної освіти / В.Буренко, В. Редько // Іноземні мови в сучасній школі. – 2012. – №4. – С. 28-33.
3. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А..А.Колупаєва. – Київ : Самміт-Книга, 2009. – 272 с.
4. Лефрансуа Г. Психологія для учителя / Г. Лефрансуа. – Спб.- Москва : Прайм-Евразнак, 2003. – 407 с.
5. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник / М.А. Порошенко. – Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 300 с.
6. Супрун О.М. Розвиток soft skills у контексті навчання іноземної мови / О.М. Супрун, Н.В.Зайцева // Наука в епоху дисбалансів : збірник статей. – Київ : Центр наукових публікацій, 2019. – 156 с.
7. Yermak T.M. XXI century pupils' skills forming. // Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Challenges in Science of Nowadays» (December 26-28, 2019). – Washington, USA: EnDeavours Publisher, 2019. – 149 p.

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ

*Бузук Валерія, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: І.А. Стахова, асистент кафедри початкової освіти
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

SOFT SKILLS FORMATION OF CHILDREN WITH AUTIC SPECTRUM DISORDERS

*Buzuk Valeria, bachelor`s student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. У статті розкрито проблему формування soft skills у дітей з розладами аутичного спектру. Нами визначено, основні характеристики дитини-аутиста і запропоновано форми роботи у ході освітнього процесу з такими дітьми.

Ключові слова: аутизм, дитина-аутист, soft skills, освітній процес.

Abstract. *The article reveals the problem of forming soft skills in children with autism spectrum disorders. We have identified the main characteristics of an autistic child and proposed forms of work during the educational process with such children.*

Key words: *autism, autistic child, soft skills, educational process.*

Проблема реалізації дітей з особливими освітніми потребами в суспільстві є надзвичайно важливою на сьогоднішній день, особливо це стосується формування м'яких навичок (soft skills) дітей-аутистів. Це питання активно обговорюється на державному рівні, висвітлюється у наукових працях та здійснюється педагогами-практиками у закладах освіти. Формування soft skills дітей з аутичними розладами дозволяє створити індивідуальну комфортну траєкторію для саморозвитку і самореалізації кожної особистості, незалежно від стану здоров'я, здібностей і можливостей, соціального положення та інших відмінностей.

В Україні актуальність проблеми формування soft skills висвітлена у Державній національній програмі «Освіта» («Україна ХХІ століття»), Законі України «Про освіту», Державному стандарті початкової освіти, Концепції Нової Української Школи. Країни Європейського Союзу віддають велике значення формуванню м'яких навичок (soft skills) у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку (Commissison staff working document, Accompanying the document Proposal for a council recommendation on Key Competences for Life Long Learning). Особливості розладу аутичного спектру дітей досліджували в своїх працях С. Барон-Коен, Л. Вінг, Л. Каннер, К. Лебединська, І. Мамайчук, О. Мастюкова, О. Нікольська, Б. Римланд, В. Синьов, Т. Скрипник, В. Тарасун, О. Хохліна, Е. Шоплер, Д. Шульженко, А. Чупріков та ін. Питаннями вивчення особливостей формування soft skills дітей займалися у своїх дослідженнях Т. Алексеєнко, О. Безпалько, В. Болгаріна, Т. Василькова, М. Галагузова, Н. Гишко, Л. Штефан та інші.

«Аутизм – це розлад, який виникає внаслідок порушення розвитку мозку і характеризується відхиленнями у соціальній взаємодії та спілкуванні, а також стереотипністю у поведінці та інтересах. Всі вказані ознаки з'являються у віці до 3 років. На відміну від усіх інших дітей з психофізичними порушеннями і без них, аутична дитина не йде назустріч іншій людині і не радіє, коли будь-хто, дитина чи дорослий, хоче, наприклад, гратися разом з нею» [10, с.12].

Характерні ознаки-дитини аутиста: слабкий розвиток мовлення, несприймання складних мовних конструкцій; замкнутість у собі, відсутність комунікабельності, загальмована реакція на звернення до себе; низький інтерес до іграшок та інших дітей. У дітей із порушеним спектром аутичних розладів досить важко сформувати навички самообслуговування; вони постійно потребують контролю, можуть проявляти гнів та агресію [11, с.21]. Працюючи з дітьми-аутистами, необхідно зважати на те, що вони потребують постійної підтримки, страховки, яка зможе звести ризиковану ситуацію для їхнього життя та здоров'я до мінімуму. Отож, процес формування soft skills у дітей із

порушенням аутичного спектру є досить складним. «М'які навички» (англ. soft skills) є комплексом неспеціалізованих навичок, які відповідають за продуктивну організацію робочого процесу, вони не належать до конкретної сфери діяльності, проте спрямовані на розвиток особистих якостей, які забезпечують ефективність спільної діяльності» [7]. До soft skills належать вміння працювати в команді, раціонально використовувати свій час, проявляти лідерські здібності, приймати креативні рішення тощо. Саме ці навички допомагають дитині бути успішною у будь-якій сфері діяльності, максимально себе реалізувати та в майбутньому знайти свою нішу в суспільному житті.

Роботу над формуванням soft skills у дітей молодшого шкільного віку варто розпочинати ще із першого класу, вчителю (асистенту-вчителя) потрібно зосередитися на тому, щоб його вихованці із розладами аутичного спектру вміли контролювати себе, були здатні комунікувати з іншими учнями, спільно знаходити рішення тощо. Для цього педагогові варто використовувати різні форми робіт, а саме:

- індивідуальну (бесіди, тренінги, виконання творчих індивідуальних завдань);
- групову (бесіди, інтерактивні вправи);
- фронтальну (походи, екскурсії, квести, проекти, акції, свята).

Також з метою розвитку soft skills дітей молодшого шкільного віку необхідно використовувати різні види театралізації під час проведення свят [1; 2], організації творчої діяльності в природі [3], інсценізації казок [5], розробки творчо-пошукових проектів [4], використання арт-терапії [6; 11]. Дослідники [9] пропонують алгоритми використання різних інклюзивних технологій, в основі багатьох з яких лежить організація театралізованої діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

Отже, проблема розвитку soft skills у дітей з розладами аутичного спектру є досить актуальною та потребує нагального вирішення, адже від неї залежить здатність нормально функціонувати в суспільстві, реалізовувати свої здібності та можливості.

Список використаних джерел

1. Демченко Е.П. Статус одаренного ребенка в проблемном поле инклюзивной педагогики / Е.П.Демченко // Инклюзивное образование как организационная основа педагогики многообразия : сб. науч. ст. по итогам Международного образовательного проекта «Подготовка и переподготовка педагогов и руководителей образования в среде многообразия». - Мозырь : МГПУ им. И. П. Шамякина, 2016. – С. 105-109.
2. Демченко О. П. Свято як форма національного виховання молодших школярів: технологічний аспект/ О. П. Демченко // Проблеми українського національного виховання : збірник наукових праць / за ред. Н. Скотної, М. Чепіль. – Дрогобич : РВВ ДДПУ ім.І.Франка, 2013. – С.261-272
3. Казьмірчук Н.С. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів / Н.С.Казьмірчук, О.В.Жовнич, І.А.Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. – №61. – С.23-30.
4. Кит Г.Г. Развивающий потенциал поисково-исследовательской деятельности детей дошкольного и младшего школьного возраста // Азимут научных исследований: педагогика и психология. – 2013. – № 2 (3). – (Тольятти, Самарская обл., Россия). – С. 14-17.
5. Комарівська Н. Розвиток творчого потенціалу дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами фольклору / Н. Комарівська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Вип. 46. – Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2016. – С. 30-33.
6. Лазаренко Н.І. Формування в дітей з функціональними обмеженнями індивідуальної системи знань сенсожиттєвого характеру засобами арт-терапії / Н.І. Лазаренко, А.В. Хіля, А.М. Коломієць // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови, 2017. – Вип. 13. – С. 124–156.

7. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку // Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12) : Педагогічні науки. – С. 91-103.
8. М'які навички. [Електронний ресурс]: – Режим доступу 15.02.2019: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%27%D1%8F%D0%BA%D1%96_%D0%B%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8
9. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої педагогічної освіти; уклад. : А. Василюк, Ю. Бондар, А. Хіля. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2020. – 168 с.
10. Скрипник Т.В. Методика дослідження психічних процесів у дошкільників з аутизмом : методичні рекомендації // Т.В. Скрипник. – К. : Педагогічна думка. – 2008. – 72 с.
11. Хіля А.В. Арт-терапія як об'єкт наукового дослідження у працях зарубіжних та вітчизняних вчених/ А.В.Хіля // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – № 5 (59). – С. 394–405.
12. Хворова Г. М. Технологія комплексної психолого-педагогічної корекції та розвитку аутичної дитини / Г. М. Хворова // Дефектологія. – 2008. – №3. – С. 20-27.

РОЗВИТОК ТВОРЧО-КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Бурлака Руслана, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: О.П. Демченко, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського (Україна)*

DEVELOPMENT OF CREATIVE AND COMMUNICATIVE ABILITIES OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS BY MEANS OF THEATRICAL ACTIVITY

*Burlaka Ruslana, master's student
Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynsky State Pedagogical University (Ukraine)*

***Анотація.** Розкрито сутність поняття комунікативні здібності. Показано творчо-комунікативний потенціал мистецтва. Закцентовано на значенні театральної діяльності в розвитку в молодших школярів здатності до спілкування та взаємодії. Виділено різні способи використання театралізації в освітньому процесі початкової школи.*

***Ключові слова:** комунікативні здібності, творчість, мистецтво, театр, театралізована діяльність.*

***Abstract.** The essence of the concept of communicative abilities is revealed. The creative and communicative potential of art is shown. Emphasis is placed on the importance of theatrical activity in the development of junior students' ability to communicate and interact. There are different ways to use dramatization in the educational process of primary school.*

***Key words:** communicative abilities, creativity, art, theater, theatrical activity.*

Мистецька освіта вважається як педагогічним, так і соціально-комунікативним процесом, оскільки її основою є організація взаємодії між